



2021-05-10

Näringsdepartementet
Tillväxtverket

Europaforum norra Sverige vill se ett nationellt regionalfondsprogram 2021–2027 som gynnar hela Sverige

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är ett nätverk för politiker på lokal och regional nivå från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland. EFNS är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de avseenden den berör norra Sverige. EFNS bevakar europeiska frågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier och handlingsprogram samt EU:s budget. Syftet med EFNS är att tillvarata och främja norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

Europaforum norra Sverige vill med anledning av aktuellt förslag till nationellt regionalfondsprogram (NRP) för 2021–2027 framföra följande synpunkter:

- EFNS är mycket kritiska till att hållbar stadsutveckling begränsas till ett fåtal städer. Olika typer av samhällen bör inkluderas i hållbar *samhällsutveckling* för att ett nationellt lärande ska kunna ske.
- EFNS uppmanar Tillväxtverket att ta till sig synpunkterna om hållbar samhällsutveckling, och i närtid påbörjar en dialog med regionerna på vilket sätt arbetet med hållbar stadsutveckling och landsbygdsutveckling kan utvecklas.
- EFNS ställer sig positiva till att NRP prioriterar att stärka samarbetet i det svenska innovations- och företagsfrämjande systemet - men vill samtidigt poängtera vikten av att detta görs för att stärka konkurrenskraften och den hållbara omställningen i *samtliga* delar av landet.
- Kapitalförsörjningen av klimatomställningen är en grundbult för att Sverige ska nå framgång i den gröna omställningen. EFNS vill särskilt lyfta landsbygds utmaningar med att attrahera kapital och här har NRP en betydelsefull funktion att fylla.

Hållbar samhällsutveckling viktigt för hela Sverige

Inom det nationella regionalfondsprogrammet föreslås ca 500 mkr bidra till hållbar utveckling i städer genom framtagande av strategier som integrerar många av de aspekter som bidrar till hållbarhet. EFNS välkomnar angreppssättet med integrerade strategier, men ifrågasätter starkt utpekandet av endast 10 till 15 städer som möjliga för att genomföra detta. EFNS ser en tydlig risk med att välja ut ett fåtal städer utifrån storlek (utifrån invånarantal) och "kapacitet" då Tillväxtverkets resonemang i frågan sänder signaler om att endast större städer kan komma i fråga. Till exempel har norra Sveriges landsbygd både behovet och kapaciteten att genomföra insatser i linje med det som beskrivs som hållbar stadsutveckling

Istället förordar EFNS att *olika* typer av städer och *samhällen* ska kunna ta del av programmet. Det skulle bidra till att ta fram piloter och bra exempel för hållbar utveckling i



hela landet och i olika typer av samhällen. EFNS ser en stor fördel med att de projekt som finansieras inom ramen för detta område bidrar till erfarenheter för en mångfald av samhällen och inte endast en ganska homogen grupp av större städer. Satsningar på hållbar utveckling inom olika typer av samhällen skulle också skulle ligga i linje med den nya nationella strategin för hållbar regional utveckling där regeringen pekar på att en viktig förutsättning för en hållbar utveckling i hela landet är att städer, tätorter samt gles- och landsbygder planeras för att skapa goda livs- och boendemiljöer.

EFNS har genom flera forum uttryckt sig kritiska till ett nationellt regionalfondsprogram, bland annat baserat på tidigare erfarenheter då exempelvis hållbar stadsutveckling endast gick till Sveriges tre största städer. Det är beklagligt att historien nu riskerar att upprepar sig. Detta skulle utesluta majoriteten av Sveriges geografi att ta del av en betydande del av NRP, trots att både OECD och nationella strategin pekar på behoven att stärka stad och land. Detta skapar också en avsevärd obalans i förhållande till programmets ambitioner om att utgöra ett *nationellt* program.

EFNS föreslår att NRP bör vidga begreppet hållbar stadsutveckling till "Hållbar samhällsutveckling" - där land och stad ges lika förutsättningar att arbeta enligt den modell NRP föreslår. Därtill bör programmet beröra olika typer av samhällen för att på så sätt skapa ett lärande mellan samhällen med olika befolkningsstruktur, geografi och förutsättningar. En mångfald av samhällen ger också en mer heltäckande bild av hur utbredda utmaningar som exempelvis kompetensförsörjning kan hanteras.

EFNS ser fram emot att föra en dialog med Tillväxtverket och Näringsdepartementet, och uppmanar Tillväxtverket att justera sitt programförslag till att handla om hållbar samhällsutveckling.

Innovations- och företagsfrämjande systemet behöver stärkas

EFNS håller med om att innovations- och företagsfrämjande systemet idag är splittrat och att det nationella och mellanregionala samarbetet är begränsat. Genom ett nära samarbete med samtliga regionala innovations- och företagsfrämjande system och Regionerna kan konkurrenskraften i Sveriges små och medelstora företag stärkas.

I glesbefolkade regioner med stora avstånd har företag och akademiska institutioner sedan länge förstått värdet av samarbete. Dessa regioner har också mindre ekonomier med en högre grad små- och mikroföretag samt små lokala och regionala myndigheter. Detta innebär att glesbefolkade områden sällan kan skapa hela innovationsekosystem inom den egna regionen, utan behöver stärka sin kapacitet genom nätverk utanför regionen, i högre grad än andra regioner. Arbetet med smart specialisering i dessa regioner behöver dessutom åtföljas av investeringar i kompetensförsörjning och attraktivitet, då tillgången på arbetskraft är begränsad i och med de stora avstånden.

Med det som bakgrund vill EFNS understryka vikten av att NRP:s prioritering av ett stärkt samarbete mellan nationell och regional nivå inom nyttjande av avancerad teknik, digitalisering och AI samt företagsfrämjande insatser genom flernivåsamverkan, kommer hela landet till del.



Kapitalförsörjning till små och medelstora företag en grundbult i klimatomställningen

En omställning till nettonollutsläpp 2050 kommer att kräva att hela samhället ställer om. Det innebär att behovet av ambitiösa satsningar på till exempel en modern infrastruktur, nyskapande innovationer, tillämpad forskning och en god tillgång till testmiljöer är och fortsatt kommer att vara stort. De glesbefolkade områdena i norra Sverige har territoriella förutsättningar som gör regionerna särskilt sårbara med långa avstånd och brist på kollektivtrafik. Samtidigt konstaterar OECD att norra Sverige bidrar starkt till Sveriges och Europas tillväxt och har goda möjligheter att frigöra ytterligare potential för hållbar utveckling om det skapas bättre förutsättningar för innovation, transport- och digital infrastruktur, ökat samarbete över gränserna och mer regionalt anpassade strategier och anpassat stöd för exempelvis kompetensförsörjning. Norra Sverige har, med rätt förutsättningar, möjlighet att spela en nyckelroll i EU:s gröna omställning.

EFNS delar slutsatserna i NRP att kapitalförsörjningen av företag som kan bidra till klimatomställningen utmanas på ett flertal sätt. Utöver de utmaningar som nämns i NRP vill EFNS framhäva att små till medelstora företag på landsbygden har särskilda utmaningar, utöver dem som generellt råder för exempelvis miljötekniksektorn. Detta bör därför lyftas som en särskild utmaning för små och medelstora företag på Sveriges landsbygd - och NRP bör i förlängningen verka för att kapitalförsörjningen stärks för företag som verkar i glesa miljöer.

Antaget av Europaforum Norra Sverige 10 maj 2021

Glenn Nordlund (S) Ordförande EFNS Region Västernorrland	Åsa Ågren Wikström (M) Vice ordförande EFNS Region Västerbotten	Nils-Olov Lindfors (C) Region Norrbotten	Elise Ryder Wikén (M) Region Jämtland Härjedalen
Jonny Lundin (C) Region Västernorrland	Rickard Carstedt (S) Region Västerbotten	Britta Flinkfeldt (S) Norrbottens Kommuner	Robert Uitto (S) Region Jämtland Härjedalen
Erik Lövgren (S) Kommunförbundet Västernorrland	Ann Åström (S) Region Västerbotten	Anders Josefsson (M) Norrbottens Kommuner	Daniel Danielsson (C) Kommunerna i Jämtlands län
			Jonas Andersson (S) Kommunerna i Jämtlands län